

Trondheim Eiendom
Postboks 2399 Sluppen
7045 TRONDHEIM

Trondheim, 15.06.2018

Deres ref.:
18011098 Randi Lile

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/2485

Saksbehandler:
Stoltenberg, Kirvil Elise

Tildeling av tilskudd - Okstad skole

Det vises til deres søknad om tilskudd av 15.02.2018 med referansenummer 18S3CA9A. Det er søkt om et tilskudd på kr 525 000. Miljødirektoratet gir med dette et tilsagn om senere utbetaling av tilskudd på kr 525 000. Tiltaket som gis tilsagn om tilskudd er "Okstad skole".

Beskrivelse av tiltaket:

"Trondheim kommune mottok i 2017 Klimasatstmidler for utredning av fossilfrie/utslippsfrie byggeplasser. Rapport er under utarbeidelse og sendes inn 28.02.2018. På nasjonalt nivå er gjennomført noen prosjekter, men fossilfri/ utslippsfri byggeplass er fortsatt noe som de fleste av våre tilbydere eller underentreprenører ikke har jobbet med. På bakgrunn av erfaringene fra forprosjektet søker vi nå midler for byggeprosjektet på Okstad barneskole som en pilot for fossilfrie byggeplass med bruk av utslippsfrie løsninger. Anbudet er under utarbeidelse og sendes ut seines i løpet av februar. Prosjektet består av et tilbygg over to plan, bruttoareal ca. 2.135 m². Tilbygget skal gjennomføres som passivhus etter norsk standard for yrkesbygg, med opsjon på solceller. Materialbruk: Massivtre som hovedmateriale. Alle vegger, både bærende og ikke-bærende vegger utformes med synlig massivtre. Mål om utslippsreduksjon på minimum 30%, med krav til maks utslipp på produktnivå for hovedmaterialer.

Under viser vi til de krav som stilles for fossilfri/ utslippsfri byggeplass. Mindre endringer kan komme som følge av spørsmål eller innspill fra tilbyderne:

- Alle anleggsmaskiner byggeplass minimum fossilfritt.*
- Det tillates ikke tomgangskjøring på eller i nærheten av byggeplassen.*
- Maskiner og utstyr som kan det, f.eks. minigravere/ borerigger og gravemaskiner, skal være elektrisk drevne.*
- Oppvarming og byggtørk, Fjernvarme/ el.*
- Brakkerigg i hht krav i TEK10. Brakkeriggen skal ha system for energistyring.*
- Belysning på byggeplassen skal være energieffektiv og styrt.*
- Dersom det benyttes biodiesel benyttes: Krav EN15940 (HVO/BTL), følge nasjonale kriterier for bærekraftig biodiesel. Ikke tillatt med palmeolje eller biprodukt fra palmeoljeproduksjon (som CPO og PFAD).*

I tillegg brukes tildelingskriterier i anskaffelsen, leverandør skal redegjøre for punktene under.

Beskrevne ytelser vil anses for minimumsleveranse dersom tilbyder blir valgt.

1. Redegjøre for tiltak for reduksjon av utslipp fra transport av varer til og fra byggeplass: a) transport av masser, b) transport av anleggsmaskiner og utstyr, c) transport av avfall og materialer materialer og d) transport av personer til og fra byggeplass
2. Reduksjon av energiforbruk, kortere byggetid/ reduksjon av dieselforbruk etc
3. Redusere belastning for skole i drift under bygging.
4. Løsninger som bidrar til å oppnå utslippsfri byggeplass
5. Andre tema som gjelder reduksjon av direkte og indirekte utslipp."

BAKGRUNN

Miljødirektoratet mottok 355 søknader til tilskuddsordningen "Klimasats - støtte til klimasatsing i kommunene" i 2018. Søknadene hadde et samlet søknadsbeløp på totalt 318 millioner kroner.

Formålet med ordningen er å bidra til reduksjon av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Miljødirektoratet har vurdert søknadene i henhold til tildelingskriteriene og prioriteringskriteriene. Ved prioritering av søknadene har vi vektlagt:

- Potensial for utslippsreduksjon.
- Grad av innovasjon i omstilling til lavutslippssamfunnet.
- Overføringsverdi og spredingspotensial.
- Realistisk budsjett for kostnader, og plan for gjennomføring og framdrift.
- Ambisjoner for klimagassreduksjon utover minimumskrav i lover og forskrifter.
- Andre effekter av tiltaket, positive og negative.
- At tiltaket ikke er berettiget støtte fra andre statlige ordninger.

MILJØDIREKTORATETS VURDERING AV BYGGEPLASS-SØKNADENE

Miljødirektoratet har mottatt sju søknader om til sammen 12 millioner i støtte til fossilfrie og utslippsfrie bygge- og anleggsplasser. DNV-GL har beregnet et årlig utslipp på 340.000 tonn CO2 fra norske byggeplasser, og i samme rapport står det at utslippene kan nær elimineres blant annet ved å legge strøm og eventuell fjernvarme frem til byggeplassen før byggearbeidene starter.

Miljødirektoratet mener teknologien er moden for å etterspørre klimavennlige bygge- og anleggsplasser. Miljødirektoratet oppfordrer kommunen til å etterspørre reduksjon av klimagasser fra aktivitetene på byggeplassen. Vi prioriterer å støtte merkostnader ved alternativer som gir en varig endring på byggeplassen. Det vil si at vi prioriterer støtte til å ta i bruk utslippsfrie maskiner på el og hydrogen, eller biogass. Bruk av biodiesel gir ikke varige endringer i maskinparken. Vi støtter derfor ikke bruk av biodiesel alene for å oppnå fossilfri bygge- og anleggsplass, kun i kombinasjon med utslippsfrie løsninger. Dersom biodiesel skal brukes på en byggeplass er det en fordel at dette er avansert biodrivstoff, laget av avfallsstoffer.

Miljødirektoratet mener økt etterspørsel etter klimavennlige løsninger vil bidra til viktig kompetanseheving både hos leverandører og innkjøpere. Tiltaket vil også bidra til å alminneliggjøre krav om fossilfrie og utslippsfrie anleggsplasser.

OM DEN SPESIFIKKE SØKNADEN

Trondheim kommune søker støtte til merkostnader ved fossilfri og helst utslippsfri anleggsplass, i forbindelse med byggearbeider ved Okstad barneskole. Et overslag over klimagassreduksjon

estimerer reduksjonen i fossile utslipp til 83 tonn CO₂ dersom byggearbeidene gjennomføres fossilfritt. Utslipp av biogen CO₂ vil kunne reduseres ytterligere ved bruk av elektriske anleggsmaskiner.

Trondheim kommune er en stor byggherre som investerer rundt 1 mrd pr år. Kommunen skriver i søknaden at signalene fra bransjen er at det vil være lettere å investere i utslippsfrie kjøretøy om kommunen er villig til å gå foran og kreve, samt dekke noe av merkostandene for å ta i bruk løsningene. Signalet er også at det å ha økt fokus på registrering av energiforbruk på byggeplass og byggeprosess og fossilfrie løsninger vil være en viktig start for mange aktører for å komme i gang.

Trondheim kommune søker og får også i 2018 støtte til to andre klimavennlige byggeplasser: Trondheim Torg og Granåsen idrettsarena. Sammen vil disse tre prosjektene gi en tydelig økt etterspørsel etter klimavennlige byggeplasser i Trondheimsområdet. Miljødirektoratet forutsetter at kommunen samarbeider internt og utveksler erfaringer slik at prosjektene styrker hverandre. Trondheim kommune deler ofte kunnskap og erfaringer med de andre kommunen i regionen, og det er nyttig og viktig at kommunen sprer informasjon om klimavennlige byggeplasser.

Arbeidene skal foregå til sommeren 2020. Utviklingen går raskt innenfor dette området, og det kan dukke opp nye, bedre muligheter for utslippsfrie løsninger enn det som var kjent på søknadstidspunktet. Det er en forutsetning for støtten at søker optimalisere bruken av midlene gjennom hele byggeperioden for å oppnå størst mulig utvikling i klimavennlige løsninger som gir varige endringer på byggeplassene.

Merkostnadene for byggearbeidene ved Okstad skole er estimert til ca kr 700 000. Miljødirektoratet støtter arbeidet med omsøkte 75% av merkostnaden, begrenset oppad til kr 525 000.

RAPPORTERING OG UTBETALING

Rapportering skjer i elektronisk søknadssenter. Logg på med samme bruker som leverte søknaden. Det er mulig å legge inn rapport så snart regnskapet er klart, selv om dette er før rapporteringsfristen.

I rapporten ber vi spesielt om informasjon om hva som er oppnådd med tanke på å få størst mulig utvikling i klimavennlige løsninger som gir varige endringer på byggeplassene, og erfaringer fra arbeidet. Regnskapet skal vise merkostnadene kommunene har hatt ved å etterspørre klimavennlig byggeplass.

Regnskapet skal være bekreftet av økonomisjef eller tilsvarende, kommunerevisjon eller ekstern revisor. Egeninnsats som omfatter kommunal arbeidstid kan regnskapsføres med inntil kr 500 kr/time.

Utbetaling skjer senere, på grunnlag av innsendte rapporter og bekreftet regnskap.

AKSEPT

Frist for å akseptere tilbudet er 1. september 2018. Tilbudet aksepteres i søknadssenteret. Logg inn

med samme bruker som leverte søknaden.

Lykke til med arbeidet!

Denne avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak og kan dermed ikke påklages, jmfør forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, jmfør fjerde ledd.

Følgende rapportering er en forutsetning for tilsagnet om tilskudd:

Leveres	Beskrivelse	Frist
Sluttrapport	Rapportering i henhold til kravene beskrevet i brevet	15.10.2019
Sluttrapport	Rapportering i henhold til kravene beskrevet i brevet	15.10.2020

Beløpet vil utbetales innenfor følgende plan:

Planlagt utbetalt	Beskrivelse	Beløp
202012	Utbetaling av tilskudd	525 000

Tilsagnet er gyldig til 15.12.2020. Dersom rapportering som vist over ikke overholdes, bortfaller tilsagnet om tilskudd, og tilsagnsbeløpet vil da omdisponeres til andre formål.

Dersom forutsetningene for gjennomføring av tiltaket endres vesentlig eller bortfaller (teknisk/faglig, økonomisk eller framdriftsmessig), skal Miljødirektoratet underrettes umiddelbart.

Det gjøres oppmerksom på at Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen med hjemmel i bevilgningsreglementet kan iverksette kontroll av om tilskuddet er benyttet i samsvar med forutsetningene.

Vi gjør videre oppmerksom på at Miljødirektoratet helt eller delvis kan kreve et eventuelt utbetalt tilskudd tilbakebetalt dersom midlene ikke brukes i henhold til forutsetningene eller at forutsetningene for tilsagnet bortfaller.

Regnskapsbilag knyttet til gjennomføringen av tiltaket skal oppbevares i minst 10 år, eller i henhold til regnskapsloven, dersom din virksomhet er underlagt denne.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Herdis Laupsa
seksjonsleder

Kirvil Stoltenberg
prosjektleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi:
Fylkesmannen i Trøndelag

. . .